Consiliul Investitorilor Străini

noiembrie 2022

Dificultăți în aplicarea legislației din domeniul deșeurilor și propuneri de soluții

Introducere

FIC este organizația care reunește cele mai mari companii românești cu capital străin și încă de la înființare, din anul 1997, a fost un actor important în dialogul dintre mediul privat și autorități, factori de decizie. FIC reunește în componența membrilor săi o serie de sectoare de activitate: energie, comerț, producători de băuturi, reciclatori, tutun, construcții, servicii financiare și altele, care contribuie la definirea unor poziții aliniate și comune adoptate și prezentate de către grupul de lucru pentru mediu al FIC. Asociația noastră acordă o importanță deosebită protecției mediului și reglementărilor din domeniu, contribuind prin documente de poziție și propuneri de amendamente pentru diferite proiecte legislative aflate în consultare publică.

Una dintre temele prioritare ale FIC este gestionarea deșeurilor, unde România continuă să se poziționeze pe ultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește colectarea, reciclarea și recuperarea deșeurilor. Membrii FIC analizează periodic întregul sistem de gestionare a deșeurilor, în încercarea de a identifica principalele blocaje și de a propune soluții și recomandări care sunt aliniate la practicile europene.

Protecția mediului în general, și aspectele ce țin de gestionarea deșeurilor în particular, au reprezentat una din prioritățile principale ale membrilor FIC, lucru reflectat și în rapoartele bienale ale FIC din ultimii 10 ani (a se vedea, în acest sens, Cartea Albă 2013, Cartea Albă 2015, Cartea Albă 2017, Cartea Albă 2019 și Cartea Albă 2021).

FIC a subliniat constant necesitatea asigurării unui cadru clar, coerent, previzibil și echitabil în domeniul gestionării deșeurilor, pentru a permite tuturor actorilor să întreprindă acțiunile necesare pentru conformarea cu cerințele legale în domeniu. Doar așa se poate asigura schimbarea paradigmei în domeniul gestionării deșeurilor și atingerii țintelor impuse la nivel european.

În acest sens, FIC s-a implicat constant de-a lungul timpului în dezbaterile pe tema gestionării deșeurilor, inclusiv formulând propuneri de modificare a propunerilor de acte normative publicate în procedurile de transparență decizională și participând la dezbaterile organizate de diverse autorități pe această temă, pentru a susține efortul autorităților naționale de a defini și implementa normele necesare. Cu toate acestea, cadrul legal actual continuă să necesite clarificări și îmbunătățiri.

Sumar

În dorința de a contribui, în continuare, la îmbunătățirea cadrului legal în domeniu, în perioada mai – iunie 2022 FIC a demarat consultări cu reprezentanți ai diverșilor actori cu rol în domeniul gestionării deșeurilor, în încercarea de a documenta principalele probleme curente care afectează eficiența în acest domeniu și a formula propuneri de soluții pragmatice pentru remedierea acestora.

În cadrul consultărilor au fost organizate sesiuni de lucru cu:

- Asociația Română pentru Ambalaje și Mediu (ARAM), Berarii României, Asociația Națională pentru Băuturi Răcoritoare (ANBR), Asociația Marilor Rețele Comerciale din România (AMRCR);
- Federația Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară (FADI);
- Asociația OIREP Ambalaje;
- Ecotic, Environ, Sistemul Național de Reciclare a Bateriilor (SNRB), ARCwaste, Reverse Logistics Group (RLG) România;
- RER Group;
- Coaliția pentru Economie Circulară, ECOTECA, Green PC Ambalaje, Romcarbon;
- Uniunea Națională a Transportatorilor Rutieri din România (UNTRR);
- Patronatul din industria cimentului și altor produse minerale pentru construcții din România (CIROM);
- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Mondială, Banca Europeană pentru Investiții.

Prezentul document prezintă concluziile acestor consultări, reflectând unele dintre principalele probleme ridicate de participanții la sesiunile de lucru și propunerile FIC de soluții concrete pentru adresarea acestora. Menționăm că având în vedere aria de activitate a instituțiile internaționale financiare (Banca Europeană pentru Investiții și Banca Mondială), acest document nu reflectă întrutotul punctele de vedere ale acestor organizații.

Astfel cum este detaliat în continuare, credem că autoritățile legislative și administrative competente trebuie să ia în calcul o reanalizare / reașezare a normelor în domeniul gestionării deșeurilor ținând cont (și) de următoarele necesități concrete semnalate de mai mulți actori implicați în fluxul de gestionare a deșeurilor, de la generator până la operatorul care valorifică sau elimină final deșeurile:

1. Sunt semnalate constant dificultăți date de lipsa accesului la informații privind comportamentul operatorilor economici autorizați în domeniul gestionării deșeurilor și a autorizațiilor deținute de aceștia, în contextul în care există obligația legală de a lucra doar cu operatori autorizați. Dacă informațiile privind acest comportament nu sunt accesibile, nu se poate asigura o reacție rapidă la măsuri sau constatări ale autorităților (de ex., dacă este suspendată o autorizație de mediu).

2. Sunt bine cunoscute dificultățile practice în atingerea țintelor de reciclare a deșeurilor municipale, ca urmare a gestionării insuficiente/necorespunzătoare a biodeșeurilor. Se poate susține că, în lipsa unor reglementări clare, există o imposibilitate de fapt în ceea ce privește punerea pe piață a compostului, ceea ce descurajează dezvoltarea soluțiilor de compostare.

3. Este necesară creșterea cantității de deșeuri reciclabile colectate separat din deșeurile municipale, în vederea atingerii țintelor de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale.

4. Există dificultăți practice în ceea ce privește instrumentul economic „Plătește pentru cât arunci". Acesta fiind un instrument care încurajează gestionarea pe fluxuri a deșeurilor și influențează pozitiv efortul de atingere a țintelor de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipal, este imperios necesară asigurarea unei implementări facile și eficiente a instrumentului.

5. Există dificultăți practice care îngreunează măsurile pentru răspunderea extinsă a producătorului în ce privește deșeurile textile, în contextul în care în curând România trebuie să asigure un flux dedicat pentru acest tip de deșeuri.

6. Există dificultăți practice în atingerea ratelor de reciclare a deșeurilor de baterii și acumulatori portabili din cauza cantității reduse de deșeuri disponibile pentru colectare.

7 Nu există unități de tratare a altor baterii uzate în afara celor alcaline și de zinc carbon.

8 Există dificultăți în ce privește gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice.

9 Sunt necesare măsuri de stimulare a dezvoltării infrastructurii de prelucrare/producere a agregatelor reciclate, pentru a asigura o mai bună gestionare a deșeurilor provenite din activitățile de construcție și demolări.

10 În practică pot exista interpretări greșite privind necesitatea autorizației de mediu pentru activități de primire a unor deșeuri în virtutea unor obligații legale. Un exemplu în acest sens vizează activitățile operatorilor economici din industria retail care preiau deșeuri nepericuloase de la consumatorii finali (de ex., în îndeplinirea obligațiilor legale de primire a ambalajelor), pe care le transportă către operatorii economici autorizați să desfășoare una sau mai multe activități în domeniul gestionării deșeurilor.

11 Co-procesarea în fabricile de ciment ar trebui recunoscută ca incluzând atât reciclarea, cât și valorificarea energetică, având în vedere că ambele tipuri de operațiuni sunt desfășurate în fabricile de ciment. Faptul că, în prezent, co-procesarea este recunoscută doar ca valorificare afectează inclusiv țintele României, având în vedere că nu sunt luate în calcul ca reciclate cantități reciclate în cadrul co-procesării.

12 Este necesară completarea cadrului legal privind încetarea statutului de deșeu și adresarea aspectelor tehnice legate de reciclarea deșeurilor.

13 Lipsește reglementarea legală a posibilității și procedurii corespunzătoare de preluare, spre valorificare, a unor deșeuri deja supuse eliminării (de ex., deșeuri de cenușă și zgură), prin depozitare în depozite de deșeuri pentru care s-a urmat procedura închiderii, deși o asemenea posibilitate ar fi conformă cu deziderateleeconomiei circulare și ar evita utilizarea altor resurse.

14 Există lacune legislative precum și interpretări practice neuniforme ale obligațiilor prevăzute de legislația privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului (SUP). Acestea duc în practică la imposibilitatea aplicării / la o aplicare neunitară a cerințelor legale și la disfuncționalități, inclusiv de natură comercială.

15 Contribuțiile la Fondul pentru mediu raportate la realizarea unor ținte/obligații din legislația de mediu primară trebuie să vizeze activitatea proprie fiecărui tip de contribuabil și să fie stabilite cu respectarea principiul egalității în materie fiscală, respectiv să fie proporționale, echitabile și rezonabile.

16 Există o necorelare legislativă, precum și o lipsă a reglementării modului de calcul a contribuției de 2% din veniturile realizate din vânzarea de deșeuri.

17 Există dificultăți rezultând din existența mai multor sisteme informatice de raportare a informațiilor relevante în domeniul gestionării deșeurilor. O unificare a sistemelor existente ar asigura o trasabilitate mai bună în domeniu și ar preveni dublarea eforturilor de raportare a operatorilor în domeniu.

18 Lipsește reglementarea posibilității și procedurii corespunzătoare de revizuire a formularului pentru aprobarea transportului deșeurilor periculoase.

1 Dificultăți date de lipsa accesului la informații privind operatorii economici autorizați în domeniul gestionării deșeurilor și a autorizațiilor deținute de aceștia

CONTEXT

Persoanele juridice deținătoare de deșeuri de ambalaje (din comerț și industrie sau similare celor provenite din gospodării) au obligația de a preda cantitățile de deșeuri de ambalaje generate către „colectori autorizați", în acord cu art. 20 alin. (4) lit. b)., alin. (7) indice 1 lit. b)., alin. (7) indice 2 lit. a) din Legea nr. 249/2015.[1]

Pentru asigurarea accesului corespunzător la informații actualizate și corecte și pentru asigurarea unei mai bune trasabilități și pentru gestionarea corectă a deșeurilor, este necesar să existe o listă actualizată cu toți operatorii economici autorizați în domeniul gestionării deșeurilor și a autorizațiilor deținute de acestea, care să fie accesibilă publicului și să poată să fie verificată anterior contractării.

SOLUȚII PROPUSE

a) Reglementarea obligației în sarcina ANPM / APM-urilor de a adopta și publica, pe pagina proprie de internet, lista actualizată a tuturor operatorilor economici autorizați în domeniul gestionării deșeurilor și a autorizațiilor de mediu / autorizațiilor integrate de mediu deținute de aceștia, precum și a deciziilor privind vizele anuale emise, cu respectarea prevederilor HG 878/2005.[2]

b) Reglementarea obligației în sarcina operatorilor economici autorizați în domeniul gestionării deșeurilor de a publica, pe pagina proprie de internet, a informațiilor privind activitatea în domeniul gestionării deșeurilor pentru care dețin autorizație de mediu / autorizație integrată de mediu, numărul și data autorizației deținute și informații privind deciziile privind vizele anuale obținute.

1 Legea nr. 249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje (**„Legea nr. 249/2015"**)

2 HG nr. 878/2005 privind accesul publicului la informația privind mediul (**„HG 878/2005"**)

2 Dificultăți practice în atingerea țintelor de reciclare a deșeurilor municipale ca urmare a gestionării insuficiente/necorespunzătoare a biodeșeurilor. Imposibilitatea punerii pe piață a compostului.

CONTEXT

Biodeșeurile reprezintă cea mai mare cantitate de deșeuri municipale, generate de populație.

O gestionare corectă a acestora ar contribui la atingerea obiectivelor de reciclare a deșeurilor municipale.

Cu toate acestea, în prezent, biodeșeurile nu sunt colectate într-o măsură suficientă/corespunzătoare, în mod particular din cauza nerespectării obligației de colectare separată (în prezent) a fracției umede (deșeuri reziduale) și a fracției uscate, cel puțin a trei tipuri de deșeuri reciclabile (metal și plastic, sticlă, hârtie și carton) de către operatorii de salubrizare/unitățile administrative teritoriale (UAT) și de către cetățeni.
Totodată, în prezent, în România nu există un organism de certificare a calității compostului, astfel încât compostul să poate să fie introdus pe piață, conform legii, deși există cerere și o piață în curs de dezvoltare în această materie.

Dificultățile în această materie rezultă și din faptul că nu au fost adoptate Normele tehnice privind activitatea de compostare și digestie anaerobă prevăzute de Legea nr. 181/2020[3]. Aceste Norme Tehnice trebuiau adoptate, conform legii, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a Legii nr. 181/2020, respectiv în ianuarie 2021.

SOLUȚIE PROPUSĂ

Adoptarea cu celeritate a Normelor tehnice privind activitatea de compostare și digestie anaerobă prevăzute de Legea nr. 181/2020. În acest sens, se pot avea în vedere și prevederile Regulamentului 2019/1009[4], care reglementează cerințe în legătură cu compostul și compostarea în contextul produselor fertilizante UE, spre exemplu, criteriile de stabilitate pe care trebuie să le conțină compostul, precum și criteriile pe care trebuie să le îndeplinească instalațiile de compostare.

3 Legea nr. 181/2020 privind gestionarea deșeurilor nepericuloase compostabile (**„Legea nr. 181/2020”**)

4 Regulamentul (UE) 2019/1009 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de stabilire a normelor privind punerea la dispoziție pe piață a produselor fertilizante UE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1069/2009 și (CE) nr. 1107/2009 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2003/2003 (**„Regulamentul 2019/1009**”)

3 Necesitatea creșterii cantității de deșeuri reciclabile colectate separat din deșeurile municipale în vederea atingerii țintelor de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale

CONTEXT

OUG nr. 92/2021 prevede că UAT/ADI au, în prezent, obligația să atingă un nivel de pregătire pentru reutilizare și reciclare de minimum 50% din masa totală generată, minim pentru deșeurile de hârtie, metal, plastic și sticlă provenind din deșeurile menajere sau, după caz, din alte surse, în măsura în care aceste fluxuri de deșeuri sunt similare deșeurilor care provin din gospodării. De asemenea, UAT/ADI au obligația să atingă, până în anul 2025, un nivel minim de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale de 55% din masa acestora. Conform Eurostat, rata de reciclare atinsă de România pentru deșeurile municipale este, la nivelul anului 2020 (cel mai recent an pentru care sunt disponibile date), de numai 13,7% (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_60/default/table?lang=en).

Deși prin OUG 74/2018[5] s-au reglementat, în vederea stimulării creșterii gradului de reciclare a deșeurilor municipale, instrumente economice (de ex., „plătește pentru cât arunci", contribuția pentru economie circulară) și obligații în sarcina operatorilor de salubrizare (de ex., indicatori minimi de performanță), gradul de implementare a acestora este în continuare scăzut. De ex., conform expunerii de motive la recent adoptata OUG 133/2022[6], la nivelul lunii mai 2022, prevederile OUG 74/2018 au fost implementate la nivelul a numai 45,90% din UAT-urile în care se prestează serviciul de salubrizare. De asemenea, în expunerea de motive se prevede că nivelul redus de implementare la nivel național a prevederilor OUG 74/2018 (modificările și completările aduse Legii nr. 211/2011 prin OUG 74/2018 fiind actualmente preluate în cadrul OUG nr. 92/2021) se datorează, în principal, neincluderii contribuției pentru economie circulară în tarifele distincte pentru colectarea separată a deșeurilor municipale și neinstituirii taxelor de salubrizare pentru operatorii care nu încheie contracte cu operatorii de salubrizare.

5 Ordonanța de urgență nr. 74/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor, a Legii nr. 249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu (**„OUG 74/2016"**)

6 Ordonanța de urgență nr. 133/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2021 privind regimul deșeurilor, precum și a Legii serviciului de salubrizare a localităților nr. 101/2006 („OUG 133/2022")

În acest context, prin OUG 133/2022 s-au adoptat o serie de măsuri menite să conducă la creșterea gradului de reciclare a deșeurilor municipale (de ex., în vederea operaționalizării instrumentului economic contribuția pentru economia circulară, cheltuielile cu contribuția pentru economia circulară nu se includ în fișa de fundamentare pe elemente de cheltuieli a tarifului și se evidențiază separat, alături de tarif, în factura emisă de operator, corespunzător cantității rezultate din aplicarea indicatorilor de performanță, în cazul în care utilizatorii achită contravaloarea serviciului de salubrizare prin tarif). Totuși prevederile nou-adoptate nu sunt încă în totalitate corelate cu prevederile Legii nr. 249/2005, ceea ce creează incertitudine și poate genera (cel puțin pe termen scurt și mediu) un efect contrar celui urmărit de creștere a gradului de reciclare a deșeurilor municipale.

SOLUȚII PROPUSE

a) Creșterea accesibilității colectării separate în rândul populației, prin creșterea numărului de recipiente de colectare și a punctelor de colectare.

b) Educarea populației pentru colectarea separată.

c) Stimularea respectării de către utilizatorii serviciului de salubrizare a colectării separate, prin aplicarea de sancțiuni utilizatorilor care nu colectează separat deșeurile municipale pe fluxurile colectate de operatorii de salubrizare și prin implementarea și aplicarea instrumentului economic „plătește pentru cât arunci".

d) Asigurarea finanțării sistemului de gestionare a deșeurilor municipale, prin aplicarea de taxe pentru utilizatorii care nu încheie contracte cu operatorii de salubrizare.

e) Controlarea mai strictă a implementării obligațiilor UAT/ ADI de includere în contractele de delegare a gestiunii a indicatorilor de performanță pentru serviciile de salubrizare;

f) Implementarea, după dezbatere reală și într-un calendar rezonabil cu toți factorii implicați (ministere, OIREP, producători), a unui mecanism de coordonare la nivel național (de tip clearing house) pentru sistemul de îndeplinire în mod colectiv a obligațiilor de răspundere extinsă a producătorului de către producătorii de produse ambalate.

g) Introducerea precondiției necesare, în vederea aprobării tarifelor de salubrizare pentru deșeurile de plastic, hârtie, metal și sticlă din deșeurile municipale colectate separat, de a fi solicitat avizul conform al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC), precum și avizul OIREP-urilor, aceștia din urmă fiind actorii cărora le revine sarcina de a suporta costurile nete pentru deșeurile de ambalaje calculate pe baza acestor tarife.

h) Reglementarea obligației ANRSC de a elabora norme metodologice pentru calculul costurilor nete.

i) Înființarea de centre de colectare cu aport voluntar unde vor putea fi aduse inclusiv deșeurile de echipamente electrice.

4 Dificultăți practice în ce privește instrumentul economic „Plătește pentru cât arunci”

CONTEXT

În contractele de delegare a gestiunii serviciului de salubrizare, tarifele diferă în funcție de costurile aferente fracțiilor (lei/tonă), pe când consumatorii finali suportă costuri în diferite variante, sub formă de taxă plătită către unitatea administrativ teritorială sau sub formă de tarif plătit direct operatorului de salubrizare. În practică, se întâmplă de multe ori ca cetățeanului să nu îi fie perceput niciun fel de tarif din partea unității administrativ teritoriale sau de către operatorul de salubritate.

Instrumentul economic „Plătește pentru cât arunci” ar fi cel mai facil de implementat dacă s-ar baza pe elementul dat de volum și frecvență de colectare. Din informațiile puse la dispoziție din sectorul de salubrizare, înțelegem că întemeierea pe elementul greutății pentru implementarea acestui instrument economic nu este fezabilă, în cazul colectării „din poartă în poartă”, întrucât cântărirea deșeurilor din casă în casă se dovedește imposibilă la scară largă, pentru că echipamentele de cântărire se decalibrează. Mai mult, în cazul condominiilor, acest instrument nu este încă funcțional.

Sistemul „Plătește pentru cât arunci”, bazat pe elementul greutății, poate deveni funcțional numai dacă vor fi puse în funcțiune insulele ecologice digitalizate de colectare a deșeurilor finanțate prin PNRR.

Considerăm utilă reglementarea instrumentului economic „Plătește pentru cât arunci” și în Legea nr. 101/2006 a serviciului de salubrizare a localităților, în urma modificărilor aduse recent prin OUG 133/2022. De asemenea, salutăm reglementarea în Legea nr. 101/2006 a obligației ANRSC de a elabora și publica recomandări privind operaționalizarea acestui instrument. Cu toate acestea, remarcăm că obligația de implementare la nivel local a instrumentului „Plătește pentru cât arunci” nu este dublată și de impunerea unui termen de implementare, ceea ce înseamnă că, în continuare, unitățile administrativ teritoriale nu au un stimul suficient pentru a-l reglementa sau a determina operatorul de salubritate să îl aplice în contractele pe care le încheie cu utilizatorii serviciului de salubrizare, deși Legea nr. 249/2015 (care impunea această obligație și anterior) prevede și o sancțiune în caz de neconformare.

Pentru situațiile în care instrumentul economic este implementat, este nevoie de instrumente coercitive (de ex., controale sistematice ale Gărzii Naționale de Mediu) care să încurajeze conformarea cu cerințele legale în domeniu.

SOLUȚII PROPUSE

Ca și instrumente, pentru o mai bună implementare a instrumentului „Plătește pentru cât arunci", se propun următoarele:

a) Impunerea, prin lege, de termene în care trebuie adoptate regulamentele locale privind implementarea instrumentului economic "Plătește pentru cât arunci";

b) Urmărirea gradului de implementare a instrumentului „Plătește pentru cât arunci" și asigurarea mecanismelor prin care autoritățile administrației publice locale reușesc să operaționalizeze acest instrument, prin includerea în caietele de sarcini și în contractele de delegare a gestiunii serviciului de salubrizare, a unor tarife fundamentate, distincte pentru activitățile care privesc gestionarea deșeurilor colectate separat, sau alte instrumente interdependente, cum ar fi eco-modularea;

c) Arondarea zonelor de colectare a deșeurilor pentru spații cât mai mici;

d) Ținerea, de către autoritatea locală, a unui inventar al tuturor volumelor de precolectare cu frecvența de colectare necesară aferentă (acces UAT prin baza de date pe partea de taxe și impozite);

e) Exercitarea atribuțiilor autorităților competente și poliției locale de a controla și a aplica sancțiunile prevăzute de lege pentru încălcarea cerințelor legale în domeniu;

f) Asigurarea finanțării sistemului de gestionare a deșeurilor municipale, prin aplicarea de taxe pentru utilizatorii care nu încheie contracte cu operatorii de salubrizare.

5 Dificultăți practice care îngreunează măsurile pentru răspunderea extinsă a producătorului în ceea ce privește deșeurile textile

CONTEXT

Potrivit OUG nr. 92/2021, producătorii de deșeuri și deținătorii de deșeuri sunt obligați până la data de 1 ianuarie 2025 să introducă colectarea separată a deșeurilor de textile, iar autoritățile administrației publice locale, inclusiv a Municipiului București, au obligația de a oferi populației posibilitatea de a se debarasa, fără plată, inclusiv de deșeurile de textile.

Totuși, în prezent, în România, nu este reglementată suficient activitatea de colectare a deșeurilor de textile și obligațiile aferente și există un singur reciclator mare de deșeuri textile, ceea ce creează dificultăți practice în ce privește gestionarea ulterioară a deșeurilor textile colectate separat.

SOLUȚII PROPUSE

a) Reglementarea activității de colectare a deșeurilor de textile, de exemplu, în cadrul punctelor de vânzare ale operatorilor economici care comercializează textile, și a obligațiilor aferente care revin producătorilor și deținătorilor de astfel de deșeuri în sarcina cărora este prevăzută obligația de colectare separată;

b) Realizarea de investiții în domeniul reciclării / valorificării deșeurilor de textile;

c) Desfășurarea unor acțiuni de educare a consumatorilor finali și a producătorilor și deținătorilor de deșeuri privind colectarea separată a deșeurilor de textile, în vederea creșterii ratelor de colectare și încurajarea de către autoritățile competente a comportamentului responsabil privind colectarea separată a deșeurilor de textile, de exemplu, prin desfășurarea de acțiuni de educare prin campanii media organizate la nivel național.

6 Dificultăți practice în atingerea ratelor de reciclare a deșeurilor de baterii și acumulatori portabili din cauza cantității reduse de deșeuri disponibile pentru colectare

CONTEXT

Există o rată foarte scăzută de gestionare corespunzătoare a deșeurilor de baterii și acumulatori portabili de către consumatorii finali. Principala problemă este dată de faptul că deșeurile de baterii și acumulatori portabili nu se predau de către consumatorii finali în mod separat la punctele de colectare, ci se aruncă împreună cu deșeurile municipale. Astfel, deșeurile de baterii și acumulatori portabili nu sunt disponibile pentru colectare, în vederea reciclării.

Cu titlu exemplificativ, procentul de deșeuri de baterii colectate prin punctele de colectare amplasate în structurile de vânzare ale comercianților, deci de la consumatorii finali, este foarte mic.

Această situație poate avea drept cauză inclusiv insuficiența acțiunilor de educare a consumatorilor finali, în ceea ce privește modalitatea de gestionare a deșeurilor de baterii de către aceștia.

Astfel de acțiuni de educare a consumatorilor finali sunt necesare, însă acestea trebuie derulate din bugetul autorităților publice competente. Organizațiile colective nu pot derula astfel de acțiuni de educare a consumatorilor finali din bugetul propriu, acestea suportând deja costuri semnificative pentru cumpărarea, în vederea reciclării, a deșeurilor de baterii cu plumb, în contextul în care generatorii/colectorii de deșeuri organizează licitații pentru obținerea unui preț cât mai mare de la organizațiile colective.

SOLUȚII PROPUSE

a) Desfășurarea unor acțiuni de educare a consumatorilor finali și a comercianților privind colectarea selectivă a deșeurilor de baterii, în vederea creșterii ratelor de colectare și încurajarea de către autoritățile competente a comportamentului responsabil privind colectarea selectivă a deșeurilor de baterii. Astfel de acțiuni de educare se pot concretiza, spre exemplu, în campanii media desfășurate la nivel național.

b) Verificarea și sancționarea consumatorilor finali pentru lipsa colectării selective a deșeurilor de baterii și aruncarea acestor deșeuri împreună cu deșeurile municipale. Luarea în considerare a posibilității de implicare a poliției locale în desfășurarea activităților de control, cu privire la respectarea legislației existente în acest domeniu, asigurându-se astfel necesarul de resurse umane care să asigure implementarea acestor activități

c) Reglementarea legală a obligației distribuitorilor de baterii și acumulatori portabili de a colecta deșeurile de baterii și acumulatori portabili, spre exemplu, urmând și adaptând cadrul legal existent în acest context în ceea ce privește deșeurile de echipamente electrice și electronice. În acest sens, nu este suficientă prevederea legală care obligă producătorii sau organizațiile colective, care acționează în numele lor, să impună distribuitorilor să primească gratuit înapoi deșeurile de baterii sau acumulatori portabili, atunci când aceștia furnizează baterii sau acumulatori portabili noi.

d) Instruirea corespunzătoare a personalului autorităților de mediu în problematicile specifice deșeurilor de baterii și acumulatori portabili.

7 Nu există unități de tratare a altor baterii uzate în afara celor alcaline și de zinc carbon

CONTEXT

Inexistența unităților de tratare a altor baterii uzate în afara celor alcaline și de zinc carbon, determină posibile riscuri privind transportul extern al bateriilor uzate și împiedică extragerea materiei valoroase în România (de ex., litiu).

SOLUȚIE PROPUSĂ

Realizarea / finanțarea de investiții pentru crearea de unități de tratare a bateriilor uzate în România, spre exemplu, prin adoptarea și implementarea Ghidului Specific privind regulile și condițiile aplicabile finanțării din fondurile europene aferente Planul Național de Redresare și Reziliență, în cadrul apelului de proiecte PNRR/2022/C3/I1.D, pentru subinvestiția I1.D „Construirea de instalații de reciclare a deșeurilor în vederea atingerii țintelor de reciclare din pachetul economiei circulare"[7].

7 http://www.mmediu.ro/articol/proiect-de-o-m-privind-aprobarea-ghidului-specific-privind-regulile-si-conditiile-aplicabile-finantarii-din-fondurile-europene-aferente-planul-national-de-redresare-si-rezilienta-in-cadrul-apelului-de-proiecte-pnrr-2022-c3-i1-d-pentru-subinvestitia-i1-d-co/5506

8 Dificultăți în ce privește gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE)

CONTEXT

Operatorii economici relevanți au identificat o serie de dificultăți în ce privește gestionarea DEEE, spre exemplu:

- nu sunt disponibile suficiente DEEE pentru atingerea țintei de 65% din media cantității introduse pe piață în ultimii 3 ani. Atingerea acestei ținte se dovedește dificilă în mare parte din statele membre ale UE. Potrivit ultimelor date Eurostat, aproape toate statele membre au ratat atingerea țintei în 2019, iar o mare parte din ele au colectat sub 50% din cantitățile introduse pe piață, între acestea fiind și statele cu cele mai mari 3 economii din UE (Germania, Franța și Italia).
- încadrarea neconformă a DEEE în categoria deșeurilor de fier diminuează artificial cantitatea de DEEE care poate fi utilizată pentru atingerea obiectivelor.

SOLUȚII PROPUSE

a) Modificarea legislației, pentru a stabili aplicarea penalității de 4 lei/kg pentru organizațiile care implementează obligațiile privind răspunderea extinsă a producătorului și pentru producătorii individuali pentru neatingerea unei ținte de colectare de 50% din media cantităților introduse pe piață în ultimii 3 ani, nu de 65%. Acest lucru va asigura menținerea și îmbunătățirea nivelului de performanță actual, stabilind totodată si un obiectiv mai realist, în acord cu gradul de dezvoltare al infrastructurii de colectare și cu consumul, mai redus, de EEE din trecut.

b) Introducerea de obligații de înregistrare, raportare și gestionare conformă pentru toți actorii care colectează DEEE.

c) Derularea de acțiuni de control a modului în care operatorii economici, autorizați pentru colectarea DEEE, încadrează DEEE și aplicarea sancțiunilor prevăzute la nivelul legislației atunci când încadrarea DEEE nu este conformă.

d) Verificarea respectării de către operatorii economici relevanți a cerințelor minime de stocare și tratare prevăzute de OUG nr. 5/2015, în contextul procesului de autorizare din perspectiva protecției mediului sau de acordare a vizei anuale, precum și în cadrul controalelor efectuate de Garda Națională de Mediu („GNM").

e) Adoptarea și implementarea de către autoritățile competente de metodologii pentru aplicarea legislației existente, concomitent cu instituirea unui mecanism de coordonare la nivel național (de tip clearing house) în vederea asigurării coordonării și controlului gestionării DEEE.

f) Luarea în considerare a posibilității de implicare a poliției locale în activitățile de control cu privire la respectarea legislației existente în domeniul DEEE, asigurându-se astfel necesarul de resurse umane.

9 Sunt necesare măsuri de stimulare a dezvoltării infrastructurii de prelucrare/producere a agregatelor reciclate pentru a asigura o mai bună gestionare a deșeurilor provenite din activitățile de construcție și desființare

CONTEXT

Este necesară adoptarea de măsuri de stimulare a dezvoltării infrastructurii de prelucrare/producere a agregatelor reciclate.

SOLUȚII PROPUSE

a) Reglementarea unei obligații legale de a utiliza într-un procent semnificativ (de ex., 3%-5%, în funcție de tipul de construcție) a deșeurilor provenite din activități de construcție și desființare în lucrările publice de stat, în cadrul procedurilor de achiziții publice pentru lucrările de proiectare și construcție. Un exemplu de astfel de practică regăsim în Bulgaria, unde:

- entitatea contractantă din cadrul procedurilor de achiziții publice pentru lucrările de proiectare și construcție este obligată prin lege să includă printre criteriile de selectare a contractantului, precum și în contractele de lucrări, o cerință referitoare la utilizarea materialelor de construcție reciclate și
- este stabilită procentual cantitatea de deșeuri provenite din construcții și demolări care trebuie să intre în componența diverselor tipuri de lucrări de construcție.

b) Totuși, toate operațiunile de pregătire în vederea obținerii unor agregate reciclate, care să asigure calitatea necesară în vederea utilizării lor, generează costuri ridicate. Pentru ca utilizarea materialelor reciclate în lucrările de construcții să devină rentabilă (fără a crește costurile lucrărilor), iar sistemul să devină funcțional, este necesară acordarea unor stimulente financiare operatorilor care prelucrează deșeurile provenite din activități de construcție și desființare, astfel încât costurile agregatelor reciclate să se situeze sub costul agregatelor naturale.

c) Totodată, deși OUG nr. 92/2021 prevede obligativitatea titularului autorizației de

construire/desființare de a avea un plan de gestionare a deșeurilor din activități de construire și/sau desființare, propunem ca emiterea autorizației de construire/ desființare să fie condiționată de depunerea planului de gestionare a deșeurilor din construcții și desființări, iar autoritățile administrative locale să aibă obligația de a publica (spre exemplu, pe site-ul propriu) lista operatorilor economici autorizați pentru preluarea deșeurilor cu indicarea localității/județului și a tipului de deșeu pentru care acei operatori economici sunt autorizați, precum și obligații de monitorizare și control a respectării planului de gestionare.

d) De asemenea, deoarece nu există la nivel național legislație secundară care să îndrume autoritățile administrației publice locale/ titularii de autorizație în acest sens, propunem elaborarea unui ghid național privind gestionarea deșeurilor din construcții și demolări, care sa conțină îndrumări pentru aceștia, spre exemplu, un model al conținutului pe care trebuie să îl reflecte planul de gestionare a deșeurilor, diverse alternative de gestionare a deșeurilor, în funcție de tipul lor.

În plus, pentru a preveni depozitarea neautorizată a deșeurilor din construcții, adăugarea măsurilor ferme de întărire a disciplinei în gestionarea acestor deșeuri.

10 În practică pot exista interpretări greșite în sensul că, pentru activitățile operatorilor economici din industria retail care preiau deșeuri nepericuloase de la consumatorii finali (de ex., în îndeplinirea unei obligații legale) și pe care le transportă către operatorii economici autorizați să desfășoare una sau mai multe activități în domeniul gestionării deșeurilor, ar fi necesară autorizația de mediu

CONTEXT

În prezent, legislația în domeniul deșeurilor nu include o prevedere legală din care să rezulte expres că nu este necesară autorizarea din perspectiva protecției mediului a activităților de preluare și transport de către operatorii economici din industria retail a deșeurilor nepericuloase preluate de la consumatorii finali.

Pentru aceste activități nu se aplică codul CAEN 3811 „Colectarea deșeurilor nepericuloase" sau alt cod CAEN pentru care, ar fi necesară, potrivit legii, autorizarea din perspectiva protecției mediului.

Codul CAEN 3811 include:

- colectarea deșeurilor solide nepericuloase (gunoi) din cadrul zonelor locale, cum este colectarea deșeurilor din gospodării și întreprinderi cu ajutorul coșurilor de gunoi, tomberoanelor, containerelor etc., ce pot include materiale reciclabile mixte
- colectarea materialelor reciclabile
- colectarea gunoaielor în coșuri de gunoi amplasate în locuri publice
- colectarea deșeurilor provenite din activități de construcții și demolări
- colectarea și eliminarea deșeurilor, cum ar fi praful și molozul
- colectarea deșeurilor provenite din filaturi
- activitatea de exploatare a instalațiilor de transfer al deșeurilor nepericuloase

În ce privește deșeurile de ambalaje, Legea nr. 249/2015 prevede că operatorii economici care comercializează către consumatorii finali produse ambalate în structuri de vânzare cu suprafață medie și mare și care preiau, în cursul activităților lor, ambalaje de la consumatori

finali nu sunt considerați colectori în înțelesul OUG nr. 50/2019.

O interpretarea practică contrară ar determina dificultăți majore pentru operatorii economici din industria retail, inclusiv costuri și alte riscuri semnificative (inclusiv riscuri reputaționale) generate de eventuale sancțiuni impuse de autoritățile competente (de exemplu, de GNM) pentru desfășurarea activităților în lipsa autorizației de mediu.

SOLUȚIE PROPUSĂ

Modificarea legislației în domeniul deșeurilor astfel încât să se includă o prevedere legală expresă în sensul că nu este necesară autorizația de mediu pentru activitățile de colectare și transport de către comercianți a deșeurilor nepericuloase colectate de la populație

11 Co-procesarea în fabricile de ciment ar trebui recunoscută ca incluzând atât reciclarea, cât și valorificarea energetică.

CONTEXT

În prezent, co-procesarea în fabricile de ciment a deșeurilor cu conținut energetic este calificată ca operațiune de valorificare energetică a deșeurilor (R1). În realitate, ea include 2 operațiuni de valorificare simultane: (i) reciclarea – valorificarea conținutului mineral (reciclare - R4 sau R5, după caz); și (ii) valorificarea energetică – valorificarea conținutului energetic (R1).

Recunoașterea acestor 2 operațiuni distincte ar duce la creșterea cantităților de deșeuri raportate ca fiind reciclate la nivel național, prin includerea cantităților ce intră în procesul de valorificare a conținutului mineral al deșeurilor ca parte a co-procesării în fabricile de ciment.

SOLUȚII PROPUSE

a) stabilirea unui index privind procesul de co-procesare, ținând cont și de standardul ISO în lucru pentru determinarea unui index de reciclabilitate care să arate cât din cantitatea de deșeuri introdusa la co-procesare este reciclat și cât valorificat;

b) modificarea SIM/SIATD pentru a permite reflectarea realizării a 2 operațiuni privind deșeurile în cadrul aceluiași proces tehnologic;

c) dezvoltarea unui ghid național privind recunoașterea caracterului dual de valorificare al procesului de co-procesare și reflectarea acestuia în autorizațiile (integrate) de mediu pentru fabricile de ciment.

12 Încetarea statutului de deșeu și aspecte legate de reciclarea deșeurilor

CONTEXT

În afara prevederilor generale din OUG nr. 92/2021 privind încetarea statutului de deșeu, nu există alte prevederi naționale care să reglementeze condițiile și criteriile necesar să fie îndeplinite pentru acceptarea unui deșeu la reciclare și pentru încetarea statutului de deșeu.

SOLUȚII PROPUSE

a) Clarificarea condițiilor în care statutul de deșeu încetează și adoptarea de criterii naționale obligatorii în ceea ce privește încetarea statutului de deșeu;

b) Stabilirea unor standarde precise ale tehnologiilor utilizate pentru reciclare și a criteriilor exprese care trebuie întrunite pentru ca deșeurile să fie primite la reciclare, iar reciclarea să fie considerată corespunzătoare. Astfel de criterii trebuie să fie avute în vedere atât în procedura de emitere a autorizației de mediu și de vizare anuală a autorizațiilor de mediu, cât și în activitatea de control desfășurată de autoritățile competente.

13 Lipsa reglementării legale a posibilității și procedurii corespunzătoare de preluare spre valorificare a unor deșeuri deja supuse eliminării, prin depozitare în depozite de deșeuri pentru care s-a urmat procedura închiderii

CONTEXT

Operațiunea constând în preluarea pentru valorificare a unor deșeuri deja eliminate (de ex., deșeuri de cenușă și zgură) nu face parte din operațiunile reglementate în mod expres de cadrul național în vigoare ori de cel european în domeniul gestionării deșeurilor. Astfel, spre exemplu, OG nr. 2/2021[8] nu reglementează posibilitatea și procedura de urmat în vederea deschiderii unui depozit de deșeuri închis, pentru preluarea deșeurilor în vederea valorificării.

Cu toate acestea, o astfel de operațiune ar trebui să fie permisă și reglementată printr-o procedură corespunzătoare, cu respectarea cerințelor legale, având în vedere inclusiv următoarele aspecte:

- ierarhia deșeurilor[9], potrivit cu care primează operațiunile de valorificare a deșeurilor în fața operațiunilor de eliminare;
- obiectivele și politicile UE în legătură cu deșeurile, în care se vizează transformarea deșeurilor în resursă[10];
- prevederile Strategiei Naționale pentru Gestionarea Deșeurilor[11], care încurajează utilizarea deșeurilor deja existente ca materii prime în procese industriale;

8 Ordonanța nr. 2/2021 privind depozitarea deșeurilor (**„OG nr. 2/2021”**)

9 Potrivit Ordonanței de urgență nr. 50/2019 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu și pentru modificarea și completarea Legii nr. 249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje (**„OUG nr. 50/2019”**)

10 Roadmap to a Resource Efficient Europe COM(2011) 571 accesat la: https://www.eea.europa.eu/policy-documents/com-2011-571-roadmap-to, la data de 19.07.2022

11 Strategia Națională privind Gestionarea Deșeurilor 2014-2020 aflată în curs de revizuire, unde la capitolul nr. 4 se menționează că: "[r]educerea consumului de resurse naturale, **reciclarea materiilor prime care se regăsesc în produsele ajunse deșeuri**, precum și recuperarea energiei trebuie să fie vectorii unei schimbări majore către un mod de viață durabil. În acest scop strategia pune accent pe încurajarea extinderii și dezvoltării capacităților de reciclare, **precum și pe utilizarea de deșeuri în procesul de producție, pentru valorificare materială sau energetică a acestora**. Trebuie avut în vedere potențialul economic oferit de prețul materiei prime conținute în deșeuri în comparație cu cel obținut din exploatarea resurselor naturale și, în acest sens, România trebuie să adopte politici pentru dezvoltarea de capacități de reciclare/valorificare **și să încurajeze utilizarea de materii prime care se regăsesc în deșeuri. Astfel, instalațiile de valorificare trebuie să acorde prioritate deșeurilor generate pe teritoriul național respectând în acest sens principiul proximității și autosuficienței.”**

- principiile economiei circulare și prevederile Strategiei Naționale privind Economia Circulară[12], care încurajează înlocuirea materiilor prime noi cu cele secundare (reciclate / valorificate) și care exemplifică oportunitatea oferită de industria cimentului de a crește utilizarea materiilor prime secundare și, ca urmare, de a crește conținutul reciclat al produselor, menționând că fabricile de ciment sunt potrivite și pentru prelucrarea deșeurilor industriale depozitate în depozitele de gunoi, precum cenușa zburătoare sau zgură.

SOLUȚIE PROPUSĂ

Actualizarea legislației privind depozitele de deșeuri pentru a reglementa posibilitatea și procedura corespunzătoare de preluare spre valorificare a unor deșeuri deja supuse eliminării, prin depozitare în depozite de deșeuri pentru care s-a urmat procedura închiderii.

12 Hotărârea nr. 1172/2022 pentru aprobarea Strategiei Naționale privind Economia Circulară.

14 Interpretări practice neuniforme ale obligațiilor prevăzute de legislația privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului

CONTEXT

În practică, prevederile legislației privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului se interpretează și respectă diferit de operatorii economici cărora li se aplică respectivele prevederi legale.

Astfel, există o discrepanță majoră în ce privește conformarea între operatorii economici care introduc pe piață produse din plastic de unică folosință și cei care comercializează cu amănuntul astfel de produse, spre exemplu, în ceea ce privește aplicarea unui preț de vânzare pentru produsele din plastic de unică folosință furnizate ori oferirea, către consumatorii finali, a posibilității de a alege la punctele de vânzare alternative reutilizabile, alternative adecvate și durabile sau care nu conțin plastic.

Astfel, în practică, există situații când operatorii economici care comercializează cu amănuntul astfel de produse nu aplică un preț de vânzare ori oferă ca și alternative reutilizabile produse din plastic marcate ca reutilizabile.

SOLUȚIE PROPUSĂ

Adoptarea de norme metodologice de aplicare a legislației privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului și intensificarea acțiunilor de control și aplicare a sancțiuni pentru nerespectare.

15 Contribuțiile la Fondul pentru mediu raportate la realizarea unor ținte/obligații din legislația de mediu primară trebuie să vizeze activitatea proprie fiecărui tip de contribuabil și să fie stabilite cu respectarea principiul egalității în materie fiscală, respectiv să fie proporționale, echitabile și rezonabile.

CONTEXT

În forma actuală (cu modificările legislative din perioada 2016 – 2021), legislația stabilește obligații individuale pentru fiecare actor implicat în lanțul de gestionare al deșeurilor: producători, organizații care implementează obligațiile privind răspunderea extinsă a producătorului (OIREP), colectori, societăți care prestează serviciile de salubritate, reciclatori/valorificatori, unități administrativ-teritoriale, ADI-uri, autorități publice etc. Până de curând (până la adoptarea OUG 125/2022[13]), acest lucru a fost dublat de stabilirea unor contribuții la Fondul pentru mediu pentru fiecare actor, respectându-se principiul răspunderii individuale/pentru fapta proprie.

Această abordare existentă până la adoptarea OUG 125/2022 a dus la o îmbunătățire considerabilă a transparenței în sistem și la atingerea țintelor stabilite la nivel de țară.

Ca orice sistem, acesta poate suferi îmbunătățiri.

SOLUȚII PROPUSE

a) Menținerea răspunderii individuale partajate a fiecărui actor privat și public pe parcursul întregului ciclu de viață al produsului și revenirea la reglementarea anterioară adoptării OUG 125/2022 care stabilirea contribuții la Fondul pentru mediu și în sarcina operatorilor care desfășoară activități de colectare/ valorificare/ salubrizare;

b) Definirea clară a responsabilității și rolului fiecărui actor pe flux, completând cadrul legal dacă este cazul;

13 Ordonanța de urgență nr. 125/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu („OUG 125/2022")

c) Asigurarea cadrului clar pentru transparența/trasabilitate în sistem, inclusiv prin raportare la SIATD, care să prevadă și consultări permanente și incluzive;

d) Menținerea corelării instrumentelor de coerciție (contribuțiile la Fondul pentru mediu) cu răspunderea individuală a fiecărui actor;

e) Exercitarea de către autoritățile publice (APM, GNM, AFM, poliția locală etc.) a rolului de control și sancționare, în funcție de competențe, suplimentat de întărirea/clarificarea acestor competențe și simplificarea lanțului de intervenție coordonată pentru eliminarea disfuncționalităților din sistem;

f) Implementarea și îmbunătățirea instrumentelor interdependente, cum ar fi eco-modularea, taxa pentru descurajarea depozitării deșeurilor (în legislația națională fiind definită sub denumirea de contribuție pentru economie circulară), sistemele plătește cât arunci (Pay-As-You-Throw/PAYT);

g) Creșterea temporară a procentajului de valorificare energetică pentru calculul contribuției de la 10% la 25%.

16 Necorelare legislativă și lipsa reglementării modului de calcul a contribuției de 2% din veniturile realizate din vânzarea de deșeuri

CONTEXT

Metodologia de calcul[14] nu a fost actualizată pentru corelarea cu modificarea adusă art. 9 alin. (1) lit. a) din OUG nr. 196/2015[15] în ce privește contribuția de 2% din veniturile realizate din vânzarea deșeurilor prin OUG nr. 50/2019.

Astfel, în prezent, Metodologia de calcul prevede modul de calcul al contribuției de 3% din veniturile realizate din vânzarea deșeurilor metalice feroase și neferoase, această contribuție fiind reglementată prin OUG nr. 196/2015 anterior modificării aduse prin OUG nr. 50/2019.

În consecință, în prezent nu este reglementat modul de calcul a contribuției de 2% din veniturile realizate din vânzarea de deșeuri, ceea ce determină dificultăți în fluxurile de vânzare a deșeurilor în rândul operatorilor economici implicați.

SOLUȚII PROPUSE

a) Pe termen scurt, modificarea Metodologei de calcul pentru a se reglementa modul de calcul al contribuției de 2% din veniturile realizate din vânzarea deșeurilor conform art. 9 alin. (1) lit. a) din OUG nr. 196/2005.

b) Pe termen lung, reanalizarea necesității impunerii acestei taxe în contextul implementării și funcționării a Sistemul informatic de asigurare a trasabilității deșeurilor („SIATD"), prin care se vor putea urmări care sunt operatorii implicați în lanțul gestionării deșeurilor.

14 Metodologia de calcul al contribuțiilor, taxelor, penalităților și altor sume datorate la Fondul pentru mediu din 18.12.2017, prevăzută ca anexă la Ordinul nr. 578/2006 pentru aprobarea Metodologiei de calcul al contribuțiilor și taxelor datorate la Fondul pentru mediu („Metodologia de calcul")

15 Ordonanța de urgență nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu („OUG nr. 196/2005")

17 Dificultăți rezultând din existența mai multor sisteme informatice de raportare a informațiilor relevante în domeniul gestionării deșeurilor

CONTEXT

România se confruntă cu o situație paradoxală, în care raportări similare către două autorități diferite (AFM și ANPM) conduc la rezultate de reciclare diferite, lucru evidențiat de rapoartele cantităților de ambalaje puse pe piață și valorificate puse la dispoziție de către AFM și rapoartele Eurostat efectuate pe baza datelor puse la dispoziție de către ANPM. Considerăm că existența mai multor sisteme informatice de raportare este justificată doar în cazul în care fiecare raportare are rol diferit și deservește un scop anume. În caz contrar, considerăm că sistemele ar trebui integrate sau cel puțin unele sisteme, care integrează mai multe date, să poată integra date în mod direct de la alte sisteme.

Înțelegem că SIM și SIATD reprezintă două sisteme diferite, primul având ca scop colectarea și raportarea datelor conform Directivelor europene în domeniu pe toate fluxurile, inclusiv emisii, uleiuri, COV, IPPC, NON IED la generatori, iar al doilea de a asigura o trasabilitate a deșeurilor, iar odată cu lărgirea scopului SIATD și la DEEE-uri sau anvelope, cele două vor avea din ce în ce mai multe câmpuri de suprapunere.

Înțelegând nevoia de a compara datele privind cantitățile de deșeuri declarate ca valorificate din declarațiile fiscale ale producătorilor la AFM și cantitățile de deșeuri declarate ca valorificate de operatorii economici autorizați în acest sens, considerăm totuși că cele două sistem converg în multe puncte și se pot completa reciproc. Cel puțin în ceea ce privește raportarea COL-TRAT din SIM, aceasta se suprapune în multe cazuri cu SIATD, dar și cu sistemul ROAFM.

SOLUȚIE PROPUSĂ

Este necesară unificarea sistemelor informatice de raportare ale autorităților competente în domeniul gestionării deșeurilor (ANPM, AFM, GNM, MMAP) cu informațiile necesar să fie raportare potrivit legislației în domeniul gestionării deșeurilor.

Astfel, este necesară unificarea și a următoarelor sisteme:

- SIATD;
- Aplicațiile SIM.deșeurilor conform art. 9 alin. (1) lit. a) din OUG nr. 196/2005.

18 Lipsa reglementării posibilității și procedurii corespunzătoare de revizuire a formularului pentru aprobarea transportului deșeurilor periculoase

CONTEXT

HG nr. 1061/2008[16] nu reglementează posibilitatea și procedura corespunzătoare de revizuire a formularului pentru aprobarea transportului deșeurilor periculoase.

O astfel de reglementare este necesară, în practică fiind posibile și întâlnite situațiile în care, ulterior aprobării formularului și până la încetarea valabilității aprobării, intervin modificări de natură să facă necesară revizuirea conținutului acestuia.

Astfel de situații pot exista cu precădere atunci când aprobarea pentru efectuarea transportului deșeurilor periculoase este furnizată pentru mai multe transporturi, caz în care, conform HG nr. 1061/2008, valabilitatea aprobării este de 2 (doi) ani de la data acordării acesteia. Pe parcursul acestui termen, pot exista modificări, spre exemplu, în ceea ce privește flota auto sau personalul transportatorului de natură să facă necesară revizuirea formularului pentru aprobarea transportului deșeurilor periculoase, astfel încât ulterior revizuirii formularul să reflecte informații actualizate.

În prezent, din cauza lipsei unei astfel de reglementări, autoritățile competente refuză aprobarea revizuirii/modificării formularului aprobat inițial și valabil. Astfel, singura opțiune disponibilă în contextul reglementării curente, în cazul în care intervin astfel de modificări, este aceea de a iniția o nouă procedură pentru aprobarea unui nou formular, ceea ce determină întârzieri în efectuarea transporturilor, precum și alocarea unor resurse suplimentare și costuri.

SOLUȚIE PROPUSĂ

Modificarea HG nr. 1061/2008 pentru a se reglementa atât posibilitatea revizuirii formularului pentru aprobarea transportului deșeurilor periculoase, cât și procedura de urmat pentru revizuire. În acest sens, se propune luarea în considerare a reglementării în viitor a procedurii de aprobare și revizuire a formularului pe cale electronică, prin intermediul unui

16 Hotărârea Guvernului nr. 1061/2008 privind transportul deșeurilor periculoase și nepericuloase pe teritoriul României („HG nr. 1061/2008")

sistem informatic, care ar conduce la eficientizarea procedurii, la reducerea termenelor și resurselor necesare.

În plus, se are în vedere și reglementarea unui mecanism de asigurare a trasabilității, de la generatorul de deșeuri, la colector și transportator, la operatorii care asigură stocarea temporară sau pre-tratarea și până la operatorii care valorifică sau elimină final deșeurile pentru toate categoriile de deșeuri (de ex., prin extinderea SIATD sau prin definirea unui mecanism complementar pentru deșeurile ale căror fluxuri nu sunt acoperite în prezent de SIATD).

Mediul de afaceri rămâne un partener pentru autorități pentru a identifica și implementa cele mai eficiente măsuri care să sporească nivelul de colectare, reciclare și valorificare a deșeurilor într-un mod transparent și să asigure trasabilitatea întreg sistemului de gestionare a deșeurilor.

Dificultăți în aplicarea legislației din domeniul deșeurilor și propuneri de soluții

Consiliul Investitorilor Străini

noiembrie 2022